

Силабус
навчальної дисципліни
МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА КРИТИЧНІСТЬ МИСЛЕННЯ
2023-2024 навчальний рік

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Рівень вищої освіти перший (бакалавр)

Викладач (і)	Несторенко Тетяна Петрівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/gef/structure-gef/kaf-fin/composition-kaf-fin/nestorenko/
Контактний тел.	-
Е-mail викладача:	tp_nestorenko@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Вівторок 20:00-21:00, п'ятниця 20:00-21:00 та індивідуально із застосуванням дистанційних технологій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 (90 год.)	6 год.	6 год.	78 год.	Залік

Семестр: осінній (7-й семестр)

Мова навчання: українська

Ключові слова: медіа, інформаційна грамотність, візуальна медіаграмотність, фейкові новини, дезінформація, соціальні медіа, критичність медійна аналітика.

Метою є надання студентам ґрунтовних знань задля розвитку студентів як активних та відповідальних користувачів медіа. Курс сприяє розвитку критичного мислення студентів.

Основними завданнями є навчання студентів ефективно користуватися різними видами медіа, включаючи інтернет, соціальні мережі, телебачення та пресу; сприяння розвитку критичного аналізу медійних повідомлень та вміння розпізнавати маніпуляційні та стереотипні елементи; вивчення студентами впливу медіа на формування суспільних стереотипів, цінностей і поглядів; навчання студентів розрізняти надійні та ненадійні джерела інформації, а також фейкові новини та дезінформацію; формування навичок критичного читання та перегляду; навчання студентів захищати себе від негативного впливу медіа та онлайн-загроз.

Зміст курсу: Медіаграмотність та критичне мислення: основні поняття. Медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення. Роль медіа у формуванні сучасної картини світу. Маніпуляції в медіа. Пропаганда. Фейк та «джинса» як механізми інформаційної маніпуляції. Діпфейк та дезінформація. Профілактика сучасних маніпулятивних технологій медіа. Медіа та формування фінансової грамотності. Основні аспекти формування фінансової грамотності.

Методи навчання: Під час вивчення дисципліни використовуються такі методи навчання як: лекція, демонстрування, практичні роботи. Методи контролю і самоконтролю у навчанні: метод усного контролю та метод тестового контролю.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): студентоцентроване навчання з наданням пріоритету інтерактивній освітній взаємодії, самостійній проєктній діяльності здобувачів, їх активній роботі в інформаційному освітньому просторі; очне/дистанційне проведення групових та індивідуальних консультацій. викладачі та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись положень університету (<https://bdpu.org.ua/normatyvna->

[baza-bdpu/position-of-educationa/](#) та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Навчальний курс складається з лекцій, практичних занять та самостійної роботи. На лекційних заняттях лектор розкриває теоретичні питання, а практичні (семінарські) заняття присвячені вирішенню практичних завдань, презентаціям доповідей, рефератів, обговоренню сучасних економічних питань та політики. Підготовка до семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань та виконання практичних завдань, оприлюднених заздалегідь. Відвідування занять з курсу є особистим вибором здобувача освіти. Індивідуальні завдання (доповіді, реферати, презентації) мають бути самостійно розробленими, оригінальними, виконаними у встановлені терміни та представлені здобувачами вищої освіти для колективного обговорення. Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності (фабрикація, списування, обман, фальсифікація тощо), при використанні запозиченої інформації необхідні обов'язкові посилання на першоджерело та автора. Жодні форми порушення академічної доброчесності не припустимі. Недопустимо користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з освітнім процесом. Право на перескладання поточних оцінок можуть отримати лише ті здобувачі, які пропустили заняття з поважних причин (лікарняний чи відрядження). Перескладання відбувається у формі усної співбесіди. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку (FX), мають право на перескладання у встановлені терміни.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ПК, PowerPoint, Word, Moodle, Zoom, репозитарій), наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги: форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен. Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська 100-бальна шкала. Результати оцінювання навчальної дисципліни переводяться у національну 4-бальну шкалу та окремо конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень. Об'єктами поточного контролю є: систематичність, активність та результативність роботи протягом семестру щодо вивчення та засвоєння програмного матеріалу дисципліни; рівень виконання здобувачем завдань для самостійного опрацювання, які завантажуються на платформу MOODLE у встановлені терміни. Системою нарахування балів передбачена максимальна кількість балів: до 2 балів – за усні відповіді під час практичних занять, до 4 балів – за розв'язання задач. За виконання завдань за результатами самостійної роботи здобувачі отримують до 2 балів за конспектування, до 2 балів – за підготовку реферату. Оцінювання проводиться за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) уміння поєднувати теорію з практикою при розв'язанні практичних завдань; 3) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки. Максимальний бал ставиться за умови відповідності виконаного завдання здобувачем або його усної відповіді всім трьом зазначеним критеріям. Оцінювання здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах. За підсумками навчання за семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
ЗМ1			ЗМ2				ЗМ3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
11	11	11	11	11	11	11	11	12	

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

	Кількість балів				Разом
	Практична робота		Сам. робота	Інд. робота	
	1*	2**	3***	4****	
Тема 1.	0-2	0-3	0-2	0-4	0-11
Тема 2.	0	0	0-5	0-6	0-11
Тема 3.	0-2	0-3	0-2	0-4	0-11
Тема 4.	0-2	0-3	0-2	0-4	0-11
Тема 5.	0-2	0-3	0-2	0-4	0-11
Тема 6.	0	0	0-5	0-6	0-11
Тема 7.	0	0	0-5	0-6	0-11
Тема 8.	0-2	0-3	0-2	0-4	0-11
Тема 9.	0-2	0-3	0-2	0-5	0-12
ІНДЗ				-	-
Разом протягом семестру					0-100
Всього					0-100

1* – Усна/письмова відповідь

2* – Виступ з доповіддю

3*** – Конспектування питань, які винесено на самостійне опрацювання

4**** – Підготовка реферату

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
78-89	B	добре
65-77	C	
58-64	D	задовільно
50-57	E	
35-49	F	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	FX	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
2. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
3. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
4. Про захист суспільної моралі : Закон України від 20.11.2003 № 1296-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1296-15>.
5. Про інформаційні агентства : Закон України від 28.02.1995 № 74/95-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр>.

6. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
7. Про кінематографію : Закон України від 13.01.1998 № 9/98-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр>.
8. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення : Закон України від 23.09.1997 № 538/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/538/97-вр>.
9. Про рекламу : Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр>.
10. Про телебачення і радіомовлення : Закон України від 21.12.1993 № 3759-ХІІ. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>
11. Горленко Г. (2021). *Медіаосвіта на заняттях з фінансової грамотності*. Навчальне видання. За редакцією Волошенюк О., Іванова В. Київ : АУП, ЦВП, 2021. 76 с.
12. Андрусечко П., Мацука О., Мороз В., Погорелов О., Томіленко С. (2020). *Медіа та пандемія: експертний зріз. Як змінились медіа під час пандемії в 2020 році*. За заг. ред. В. Іванова. К.: Академія української преси, Центр вільної преси.
13. *Освітні практики із запобігання інфодемії, або Як не ізолюватися від правди*. Навчальний посібник / За редакцією Волошенюк О., Євтушенко Р., Іванова В., Кулакова А. Київ: АУП, Інтерньюз-Україна, ЦВП.
14. *Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів* (2019). За загал. ред. В.Ф.Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси.

Додаткові

1. Алексєєва, Г. М., Кравченко, Н.В., Антоненко, А.В., Горбатюк, Л.В. (2017). Використання ігрових технологій в процесі професійної підготовки студентів педагогічних закладів вищої освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського* : зб. наук. пр., 6, 7-13.
2. Гавриленко Н. В. (2022). Україна і інклюзивне цифрове суспільство: шлях до інтеграції. *Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. "Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції"* (09 листоп. 2022 р.). Київ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 131–133. URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6476>.
3. Глазова Я.В., Костенко Г.П. (2024). Управління фінансовими ресурсами міської територіальної громади. *Ефективна економіка*, 4. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/3526>. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.4.45.
4. Глазова Я.В., Костенко Г.П. (2023). Застосування інструментарію прогнозування фінансових показників розвитку діяльності підприємств логістичної сфери. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 1(69), 94–100. DOI: 10.31732/2663-2209-2022-69-94-100
5. Гороховський, О. М. (2017). *Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи*: практ. посіб. Дніпро : Ліра.
6. *Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти* : збірник статей (2021). Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси.
7. Несторенко Т. П. (2020). «Економіка суперзірок»: можливості та загрози для сфери освіти. *Український журнал прикладної економіки*, 7 (2), 8–15. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2020-2-1>
8. Несторенко Т., Покуса Т., Макаренко Т., Качмарек Ю. (2020). Використання інтегральної оцінки в міжкраїнових порівняннях. *Vzdelávanie a spoločnosť V. Medzinárodný nekonferenčný zborník*. R. Bernátová, T. Nestorenko (Eds.). Prešovská univerzita v Prešove, Prešov, 413-419. <https://cutt.ly/gWRpIBp>
9. Сташен Б. (2021). *Мобільна журналістика: практичний посібник*. Пер. з нім. В. Климченка. За загал. ред. В. Іванова. К. : Центр вільної преси.

10. Boichenko E., Martynovych N., Shevchenko I. (2021). Cognitive modeling concepts of sustainable development of society. *Problemy Ekorozwoju*, 16 (2), 159-165. <https://doi.org/10.35784/pe.2021.2.16>.
11. Nestorenko T., Nestorenko O., Peliova J. (2017). Displaced and fake universities – experience of Ukraine. *Economic, Political and Legal Issues of International Relations* 2017. 9. - 10. júna 2017, Virt, Volume of Scientific Papers. Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta medzinárodných vzťahov, 265-271. <https://cutt.ly/hYcVSGE>
12. Ostenda A., Kravchenko N., Istomina D., Alieksieieva G., Nestorenko T., Horbatiuk L. (2022). Роль засобів ІКТ в організації процесу інформування учнів під час карантину. *Zeszyty Naukowe WST*, 15. 109-126. <https://doi.org/10.54264/0037>
13. Shchetynina O., Gorbatyuk L., Alieksieieva H., Kravchenko N. (2019). Project Management Systems as Means of Development Students Time Management Skills, Using Software Tools: (ICTERI 2019: 15th International conference on ict in education, research, and industrial applications) (Kherson, Ukraine, June 12-15, 2019). *CEUR Workshop Proceedings*, 1, 370-384. URL : <http://ceur-ws.org/Vol-2387/20190370.pdf>.

Інформаційні ресурси

1. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua>.
2. Детектор медіа. URL: <http://detector.media>.
3. Інститут масової інформації. URL: <http://imi.org.ua>.
4. Медіакритика. URL: <http://www.mediakrytyka.info>.
5. Медіапсихологія і медіа освіта. URL: <http://www.mediaosvita.org.ua>.
6. Телекритика. URL: <http://www.telekritika.ua/>.
7. MediaLiteracy. URL: <http://www.medialiteracy.org.ua>.
8. MediaSapiens. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua>.
9. FAKE OFF. URL: <http://fakeoff.org/uk>.
10. Stopfake.org. URL: <http://www.stopfake.org>.
11. <https://www.radiosvoboda.org/a/28724707.html>